

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XII. — Izdan in razposlan 10. dne marca 1917.

Vsebina: (Št. 92—100.) 92. Ukaz o ocarinjevanju kemijskih pomožnih snovi in izdelkov t. št. 622. — 93. Ukaz o zastaranju prestopkov povodom vojne izdanih gospodarskih predpisov, ki jih naj kaznujejo politična oblastva. — 94. Ukaz o omejitvah cen za obuvala. — 95. Razglas o predpisih za preračunjevanje cen za obuvala. — 96. Razglas o predpisih za izdelovanje usnjatih čevljev. — 97. Razglas o nadomestilu usnja za obuvala. — 98. Razglas o nadaljnjih predpisih za izdelovanje obuval. — 99. Ukaz o prometu z usnjem za strojne jermene, z odpadki strojnih jermenov in konfekcijskimi odpadki. — 100. Ukaz o ustanovitvi gospodarskih zvez industrije usnja.

92.

Ukaz ministrstev za finance, trgovino in poljedelstvo z dne 5. marca 1917. l.

o ocarinjevanju kemijskih pomožnih snovi in izdelkov t. št. 622.

Nazadnje z ministrstvenim ukazom z dne 27. maja 1911. l. (drž. zak. št. 100) izdani seznam o poprečni trgovinski vrednosti najvažnejših kemijskih pomožnih snovi in izdelkov, zavezanih ocarinjevanju po vrednosti po t. št. 622, se razveljavlja, dokler se ne ukrene drugače.

Take predmete je torej ocarinjevati, ako stranka izrečno izjavi ocarinjevanje po resnični vrednosti, če so dani za to določeni pogoji, po fakturirani vrednosti, v vseh drugih primerih, uporabljaje maksimalni carinski postavek.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Clam-Martinic s. r. Spitzmüller s. r.
Urban s. r.

93.

Ukaz ministra za notranje stvari v porazumu z udeleženi ministri z dne 8. marca 1917. l.

o zastaranju prestopkov povodom vojne izdanih gospodarskih predpisov, ki jih naj kaznujejo politična oblastva.

§ 1.

Preiskava in kaznovanje zaradi kaznivih dejanj, ki jih naj kaznujejo politična oblastva.

1. zoper predpise, izdane na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) o pooblastitvi vlade za naredbe na gospodarskem polju, ali

2. zoper cesarski ukaz z dne 11. junija 1916. l. (drž. zak. št. 176), s katerim se uravnava promet z žitom, moko in sočivjem, in zoper predpise, v tem cesarskem ukazu ohranjene v moči ali izdane na njegovi podstavi,

odpade brez daljnega pogoja, ako je od časa, ko se je storil prestop, minilo eno leto, ne da bi se bilo o tem začelo postopanje.

§ 2.

Ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Uporaben je tudi na prej storjene prestopke, ako še niso zastarani tega dne.

Handel s. r.

94.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu s pravosodnim ministrom in ministrom za javna dela z dne 9. marca 1917. l.

o omejitvah cen za obuvala.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje:

Omejitev cen.

§ 1.

Prodajne cene obuval ne smejo presegati cen, ki ustrezajo razglašenim preračunskim predpisom.

Te cene se tudi ne smejo presegati glede že obstoječih dobavnih dogovorov, ako se dobavlja potem, ko so dobila določila sprednjega odstavka moč.

Dolžnost oznamenila.

§ 2.

Izdelovalci obuval morajo v promet spravljene čevlje (tudi oglave) oznamenjati z nastopnimi navedbami:

1. Ime (firma) in kraj izdelovalčevega glavnega zavoda,

2. cena za prodajo na drobno,

3. predpisom ukaza z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 96) ustrezajoča navedba porabljenega gradiva,

4. mesec in leto, v katerem se je namestilo oznamenilo.

To oznamenilo je namestiti na obesnem listku, narejenim iz trdne tvarine, ki ga je trajno pritrditi na en čevljev vsakega para. Navedbe morajo biti tiskane ali pisane s tinto ali tintnim svinčnikom in biti dobro čitljive.

Razen tega se mora cena za prodajo na drobno namestiti na členu podplata z razločno in trpežno pisavo. Izdelovalci in uvozni kupčevalci se morajo pri tem posluževati kolka za vtiskovanje.

Za obuvala, ki se naredé po porabnikovem naročilu rokodelsko po meri, ne velja dolžnost oznamenila.

Na oglavih, ki se prodajajo, je namestiti pod številko 1 do 4 navedene podatke z obesnim listkom ali na notranji strani golenic.

§ 3.

Na obuvalih (tudi oglavih), ki se uvozijo iz carinskega inozemstva, mora namestiti v § 2 pod številko 2 do 4 predpisane podatke tisti, ki spravi blago v tuzemstvu prvi v promet v svojem ali v tujem imenu, s pristavkom svojega imena (firme) in kraja glavnega zavoda.

Pri tem ni treba navesti izdelovalčevega imena in kraja zaloge.

Navedbo cene je poodčititi tako, kakor je predpisano v § 2.

§ 4.

Na obuvalih (tudi oglavih), ki so ob času, ko dobé določila §§ 1 do 4 tega ukaza moč, že v posesti kupčevalca, mora namestiti v § 2 pod številko 2 do 4 predpisane podatke kupčevalec s pristavkom svojega imena (firme) in kraja zavoda, preden spravi blago v promet.

Tudi v tem primeru ni treba navesti izdelovalčevega imena in kraja zavoda.

Navedbo cene je poodčititi tako, kakor je predpisano v § 2.

§ 5.

Po času, ko dobé določila §§ 1 do 4 tega ukaza moč, se obuvala, ki niso opremljena z ozna-

menilom, ustrežajočim predpisom tega ukaza, ne smejo več spravljati v promet.

Preseganje cen.

§ 6.

Ali ustreza cena, preračunjena za rokodelsko po meri narejeno blago, ali na obuvalih poočitena cena za prodajo na drobno razglašenim preračunskim predpisom, dožene na ovadbo udeleženca pristojno sodišče za presojanje cen (§ 9).

Sodišče za presojanje cen mora presoditi ceno, ako je po podani ovadbi dovolj oporišč za mnenje, da se je presegla cena, ki je dopustna po razglašenih preračunskih predpisih.

Sodišče za presojanje cen mora presoditi ceno nadalje tudi na zaprosilo trgovinskega ministrstva, sodišča, državnega pravdnštva, političnih oblastev in varnostnih oblastev.

§ 7.

Ako presega cena, preračunjena za rokodelsko po meri narejeno blago, ali na obuvalih poočitena cena za prodajo na drobno na podstavi razglašenih preračunskih predpisov dopustno ceno, je v prvem primeru prodajalcu, v poslednjem primeru pa listemu, ki je dolžen navesti ceno, v razsodbi naložiti, da vrne ovadniku ali poškodovancu, ako se je udeležil postopanja, presežek cene za blago, ki ga je dobil od njega. Isto velja, ako prodajalec terja, da sebi ali komu drugemu dati ali obljubiti višjo ceno nego na obuvalih poočiteno ceno za prodajo na drobno.

Razen tega je v vseh primerih, v katerih se dožene, da je oznamljena cena čezmerna, v razsodbi sodišča za presojanje cen izreči, da mora tisti, ki je dolžen navesti ceno, izročiti presežek cene za vsa ostala obuvala dotične vrste, ki jih je v zadnjih treh mescih spravil v promet s tem oznamenilom cene. Znesek je določiti v razsodbi, zavezanec ga mora plačati političnemu deželnemu oblastvu in izterjati se more tudi potom politične izvršbe. Izterjane zneske je porabljati za preskrbo prebivalstva. Pravica posameznega kupca, da zahteva povračilo plačanega presežka cene, ostane neizpremenjena.

Sodišča za presojanje cen.

§ 8.

Sodišča za presojanje cen je ustanavljati na sedežu trgovinskih in obrtnih zbornic s pristojnostjo za področje zborničnega okraja. V soglasju političnih deželnih oblastev in predsednika višjega deželnega sodišča se more področje sodišča za presojanje cen raztegniti tudi na več zborničnih okrajev.

Vsako sodišče za presojanje cen sestoji iz sodniškega funkcionarja za predsednika, iz zastopnika porabnikov, enega kupčevalca za obuvala, enega fabrikanta obuval in enega čevljarja za ude, nadalje iz enakega števila nadomestnikov. Sodišča za presojanje cen so pod nadzorstvom predsednika pristojnega višjega deželnega sodišča.

Služba udov je častna služba, ki se ne more odkloniti. Morda potrebni potni stroški in posebni stroški bivanja se povračajo. Predsedujočega sodniškega funkcionarja in njegovega namestnika določi predsednik pristojnega višjega deželnega sodišča, ki je postavil tudi zapisnikarja. Ude in njihove nadomestnike imenuje politično deželno oblastvo, v čigar okolišu je uradni sedež sodišča za presojanje cen, in sicer strokovnjaške ude, zaslisišavi trgovinsko in obrtno zbornico.

Ude, nadomestnike in, ako zapisnikar ni državni uradnik, tudi njega, zapriseže predsednik, preden nastopijo službo, in dolžni so varovati uradno tajnost.

§ 9.

Pristojnost sodišč za presojanje cen se ravna po stanovanščini (sedežu) listega, čigar preračun cene za blago po meri je presojsati ali, ako se izpodbija na blagu zapisana cena za prodajo na drobno, po kraju glavnega zavoda listega, ki je dolžen namestiti oznamenilo.

§ 10.

Sodišče za presojanje cen odloča o sestavljanju iz treh udov poleg predsednika, in sicer epega porabnika, enega kupčevalca z obuvali in nadalje enega čevljarja, ako je presojsati čevljarjev preračun cen, sicer fabrikanta obuval.

Sklepa se z absolutno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, velja tisto mnenje za sklep, kateremu je pristopil predsednik.

§ 11.

Predsednik more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti in pod prisego zasliševati priče, izvedence in stranke, nadalje opraviti ogled in vpogledati knjige ter ukazati, da se vzamejo vzorci čevljev pri prodajalcu ali pri tistem, ki je dolžen namestiti oznamenilo.

Ako se je dognalo, da je za blago po meri preračunjena ali na čevljih poočiten cena za prodajo na drobno čezmerna, mora plačati stroške postopanja v prvem primeru prodajalec, v poslednjem primeru tisti, ki je dolžen namestiti oznamenilo.

Vse odločbe sodišča za presojanje cen so končnoveljavne.

V ostalem se uporabljajo na postopanje predpisi civilnega pravnega reda (VI. del, 4. oddelek).

Izrek sodišča za presojanje cen o stroških postopanja se more izvršiti tudi s politično izvršbo.

Omejitev posrednje trgovine (prekupčevanja).

§ 12.

Kolikor gre za prodajanje v Avstriji stanujočim odjemnikom, smejo oddajati obuvala veletržci le kupčevalcem na drobno (tudi čevljarjem) in kupčevalci na drobno le porabnikom (tudi čevljarjem).

Odredba o oddajanju.

§ 13.

Po odredbi trgovinskega ministrstva mora posestnik zalog čevljev oddajati jih prevzemnikom, ki so oznamljeni v odredbi.

Dolžnost posestnika zaloge slušati odredbo o oddajanju se ne odlaga s tem, da se posestnik zaloge in prevzemnik ne moreta zediniti o ceni blaga, ki ga je oddati. V tem primeru mora prevzemnik začasno plačati ceno, ki jo določi trgovinsko ministrstvo. Dokončno določi ceno pristojno

sodišče za presojanje cen na predlog ene izmed strank.

Kontrola.

§ 14.

Izvrševanje predpisov § 1 do 4 in 12 nadzoruje trgovinsko ministrstvo, privzemši obrtne nadzornike ali druge pripravne organe, in naloženo je tudi obrtnemu oblastvu prve stopnje. Za kontrolne namene se morejo ogledati obratni prostori in druge naprave, vpogledati poslovne knjige in jemati vzorci na prejemno potrdilo.

V primerih, v katerih je dan razlog za mnenje, da se je cena presegla, morajo imenovana oblastva zaprositi pristojno sodišče za presojanje cen, da presodi ceno.

Ako pokaže presoja po sodišču za presojanje cen, da se je presegla dopustna cena, in ako so dani znaki, da se je ravvalo nalašč ali hudonemarno, mora sodišče za presojanje cen naznati to pristojnemu kazenskemu oblastvu (§ 15) in, ako je sum draženja, pristojnemu državnemu pravdnistvu.

Kazenska določila.

§ 15.

Z zaporom od enega tedna do 6 mesecev ali z denarno kaznijo do 5000 kron — ti kazni se moreta tudi združiti — kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo, politično oblastvo I. stopnje tistega:

1. kdor prodaja ali ima na prodaj obuvala po višji nego na čevljih zapisani ceni,

2. kdor nalašč ali z veliko nemarnostjo oznamenja obuvala z višjo ceno in jih spravlja v promet ali preračuni za rokodelsko narejeno blago po meri višjo ceno, nego je dopustno na podstavi razglašenih preračunskih predpisov,

3. kdor računi čezmerne cene za popravljanje obuval.

4. kdor spravlja v promet obuvala brez oznamenila, predpisanega v §§ 2 do 4, z oznamenilom, ki je tako narejeno, da se ne pozna več, ali vedoma z nepravilnim ali izpremenjenim oznamenilom,

5. kdor ravna proti predpisu § 12 ali se ne pokori odredbi trgovinskega ministrstva o oddajanju (§ 13),

6. kdor se ne ravna po predpisih o pisanju „knjige o gradivu“, ki so v razglašanih preračunskih predpisih.

Sklepna določila.

§ 16.

Trgovinsko ministrstvo more dovoljevati izjeme od predpisov tega ukaza.

§ 17.

Trgovinski minister določi v porazumu z ministrom za javna dela, kako se postopa ob postavljanju predpisov o cenah za popraviljanje obuval, ki bodo potrebni. Predpisi o cenah se naznanijo v uradnih deželnih listih in se priobčijo obrtnim oblastvom, obrtnim nadzornikom ter trgovskim in obrtnim zbornicam.

§ 18.

Predpisi §§ 8, 12 do 14, 15, št. 3, 5 in 6 dobé moč z dnem, katerega se razglasi ta ukaz, ostala določila ukaza pa z 10. dnem aprila 1917. l.

Trnka s. r.

Schenk s. r.

Urban s. r.

95.

Razglas trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za javna dela z dne 9. marca 1917. l.

o predpisih za preračunjevanje cen za obuvala.

Nastopni predpisi veljajo za preračunjevanje cen za obuvala (tudi oglave), ki so docela ali deloma iz usnja, pletenin, tkanin ali na stanu delanega blaga, klobučine ali klobučinastega blaga.

A. Preračunjevanje cen izdelovalcev.

(Razen za rokodelsko narejeno blago po meri.)

I. Stroški za gradivo.

Oglav ter podplati in pete.

1. Usnje, za katero veljajo najvišje cene, je računati po dejanski nakupni ceni v mejah naj-

višjih cen. Zaračunjena nakupna cena sme za založbe postranskih stroškov presegati za prodaje izdelovalcev usnja veljajočo najvišjo ceno za 5%, ako se dobiva po kupčevalcih, za 2%, ako se dobiva neposrednje. (Usnje, ki ga izdeluje kdo sam in ki ni obremenjeno z vozninskimi stroški, se sme zaračunati k večjemu po najvišjih cenah brez pribitka.) Ako se dobiva usnje s posredovanjem uradno postavljenih razdeljevalnic, se smejo njim plačani režijski stroški tudi zaračunati.

Usnje, za katero ne veljajo najvišje cene, je zaračunati z nakupno ceno, toda k večjemu s ceno, ki je običajna v trgovinskem prometu ob času, ko se kupi. To velja tudi za usnje, ki ga izdeluje kdo sam.

2. Vsak izdelovalec obuval mora v „knjigi o gradivu“ tekoče delati naslednje vpise:

a) Prejem.

Pošiljatve usnja, ki dohajajo, je navajati po vrsti in množini (meri ali teži) z zaračunljivo skupno ceno in s ceno enote blaga.

b) Poraba.

Navedi je, ali se izdeluje za zalogo ali na naročbo, komisijsko številko ali tekočo število, nadalje vrsto in število parov čevljev, narejenih iz došlega usnja, vzporediši jih pregledno z dotičnim postavkom prejema.

c) Ocenitev odpadka in izrezka.

V tem oddelku je s pripadajočim postavkom prejema in porabe vzporejati:

aa) Vrednost pripalih odpadkov in sicer po tem, ali se odpadki dalje porabljajo za izdelovanje drugih obuval v lastnem obratu ali se otujijo, s primerno vrednostjo, ki se vstavi v preračun gradiva za nadaljnje porabljanje, ali s prodajno vrednostjo;

bb) stroške gradiva za en par čevljev izrezanega usnja. Ob preračunu teh stroškov se sme ceni porabljenega usnja priračunati 5% za izgubo pri rezanju in gubitek. Od zneska, ki se poda po tem, je odbiti vrednost odpadkov. Ako se ostajajoči ostanek porazdeli na število čevljev, narejenih iz razrezanega postavka usnja, podaja to stroške gradiva za en par čevljev.

Drugo gradivo.

Vrednost je določiti na podstavi dejanskih nakupnih cen, k večjemu pa po cenah, običajnih v trgovinskem prometu ob času, ko se kupi.

Porabo važnejšega gradiva (blaga, lesenih podplatov, podvleke, trakov in dr.) je poizvedeti ločeno za posamezne vrste čevljev; pri tem se sme k množini, dejansko porabljeni za izdelavo dotičnih vrst, priračuniti 5% za izmeček in gubitek. Porabo manjšega gradiva (niti, ušesc, kavljev, žebeljev, smole, voska, kleja itd.) je preračunati z dokazno poprečnino.

II. Delovne mezde.

Za delovne mezde se smatrajo zneski, plačani vsemu fabriškemu osebju. Med nje spada tudi plača uradnikov, katerim je izključno v fabriki poverjeno knjigovodstvo o mezdah, kontrola mezd, izdajanje gradiva, nadzorstvo ali vodstvo obratovanja. Prejemkov nameščencev, ki imajo opraviti s trgovskimi pisarniškimi deli ali s prodajo in fabriških ravnateljev ni všteti v delovne mezde.

Delovnim mezdam je prištevati prispevke za bolniško zavarovanje in zavarovanje zoper nezgode, ki jih plačujejo dotični nameščenci, in njim dane vojne in draginjske doklade in pribitke k mezdam, ne pa zavarovalnih prispevkov podjetnika.

Mezde po času je razdeliti na različne vrste obuval, narejenih v obratu, v razmerju k narejenemu številu parov. Plače od kosa je zaračunovati na podstavi mezdne tarife, veljavne za posamezne vrste čevljev, pri dotičnih vrstah čevljev.

III. Režija.

Za režijsko kvoto se smejo zaračunati nastopno navedeni prikladi.

1. Kadar se izdelujejo obušala, uporabljaje oglave, ki jih je kdo naredil sam, se smejo vsoti stroškov gradiva in delovnih mezd, pripadajočih na dotična obušala, priračuniti naslednji odstotni prikladi, in sicer za:

a) Obušalo z okorelimi lesenimi podplati brez notranjih podplatov iz usnja, nadalje za sandale

od velikosti 36 navzgor 18%
do vštete velikosti 35 20%.

b) Obušalo z oglavom iz rastlinsko strojenega govejega, telečjega ali konjskega usnja, iz cepljenega usnja ali iz sestavljenih pramov ali kosov usnja

od velikosti 36 navzgor 19%
do vštete velikosti 35 21%.

c) Drugo obušalo, izvzemši pod skupino d spadajoče čevlje

od velikosti 36 navzgor 21%
do vštete velikosti 35 24%.

d) Fine, narobe šivane ženske čevlje in z roko šivano obrobjeno blago 23%.

2. Izdelovalci, ki delajo le oglave, smejo vsoti na dotično partijo pripadajočih stroškov gradiva in delovnih mezd priračuniti 10% za režijsko kvoto.

3. Kadar se izdelujejo obušala, uporabljaje oglave, ki jih ne dela izdelovalec obuval sam, sme za režijsko kvoto zaračunati:

a) k vsoti stroškov gradiva in delovnih mezd, pripadajočih na podplate in pete dotičnih obuval, ustrezní postavek po št. 1 a—d;

b) k ceni porabljenih oglavov po vrsti in številkah velikosti narejenih čevljev, ustrezno pod št. 1 navedenim skupinam:

1 a 8 ali 10%
1 b 9 ali 11%
1 c 11 ali 14%
1 d 13%.

4. Za poseben priklad se sme preračunovati za narejanje:

	Kron za par čevljev	oglavov
normalnih posameznih parov	2	1
parov po meri	3	2

IV. Dobiček.

Vsoto napravnihi stroškov, ki se podaja, ako se seštejejo stroški gradiva, delovne mezde in režija, je zaokroževati v vinarskih zneskih (do 5 vinarjev navzdol, čez 5 vinarjev navzgor) na 10 vinarjev.

Tej napravni ceni sme izdelovalec priračuniti 6% za dobiček. Dobiček je navesti v računu posebej. Pravtako je v računu navesti na blagu zapisano ceno za prodajo na drobno.

B. Preračun cene za prodajo na drobno.

(Razen za blago po meri.)

I. Po izdelovalcu.

Preračunjuje ceno za prodajo na drobno, s katero mora izdelovalec obuval po predpisu § 2 ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 94) oznameniti vsak čevlj, ki ga spravi v promet, se smejo napravnici cenil izdelovalca (brez dobička) priračunovati nastopno navedeni najvišji prikladi, in sicer za:

Skupina 1. Obuvalo z okorelimi lesenimi podplati (ne s sestavljenimi gibčnimi lesenimi podplati) in sandale 26%;

Skupina 2. Obuvala vseh vrst, izvzemši pod skupino 1 ali 3 spadajoče vrste 30%;

Skupina 3. Obuvala, pri katerih je sprednji del oglava ali pošiv docela ali deloma iz finobarvnega pravega chevreau, finobarvnega telečjega usnja ali lakovega usnja, nadalje družabne, domače in plesne čevlje iz svile, atlasa, brokata, baržuna ali lakovega usnja 36%;

Skupina 4. Oglave 16%.

Izračunjene cene je zaokroževati v vinarskih zneskih (do 5 vinarjev navzdol, čez 5 vinarjev navzgor) na 10 vinarjev.

Sprednji prikladi obsegajo izdelovalčev dobiček (6%). Za trgovinski priklad ostane torej 20, 24 in 30%, pri oglavih 10%.

II. Za uvoženo blago.

Pri blagu, ki se uvaža iz carinskega inozemstva, je dati preračunu cene za prodajo na drobno, ki jo mora namestiti uvozni kupčevalec, v podstavo čista cena po fakturi, ki se je dokazno plačala, prištevisi uvozne stroške. Cena za prodajo na drobno se podaja s trgovinskimi prikladi, navedenimi v sprednjem oddelku BI, in sicer

20%	za skupino 1
24%	" " 2
30%	" " 3
10%	" " 4.

III. Za skladiške zaloge.

Obuvala, ki so ob času, ko dobi ministrstveni ukaz z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak.

št. 94) moč, že v posesti kupčevalca in ki jih mora kupčevalec po tem ukazu opremiti z označenim cenom, se smejo namesto s kupno ceno za posamezne pare preceniti s poprečno kupno ceno enakovrstnih čevljev, ki so v zalogi. Da je dana enakovrstnost, se smatra, ako je enako gradivo, vrsta, način izdelave in namen porabe. Poprečne cene je izračunati ločeno za moške, ženske in otroške čevlje. Poprečne cene je poizvedeti tako, da se preračuni najprej cena vsake kupne partije na podstavi cene, plačane za posamezni par partije, in po številu čevljev, ki spada k dotični partiji in kar jih je še. Nato je seštetiti cene vseh partij enakovrstnih čevljev. Vsoto je deliti s številko vsote k tem partijam spadajočih čevljev in tako se dobi zaračunljiva poprečna cena. Za vse pred 1. dnem novembra 1916. l. kupljene čevlje se mora določiti vrednost ali po poprečnih cenah ali po posamezni kupni ceni. Dovoljeno ni preračunovati za en del teh čevljev poprečno ceno in za drug del nakupno ceno.

Cena za prodajo na drobno za čevlje, kupljene po 1. dnevu novembra 1916. l., se sme preračunovati le po posamezni nakupni ceni.

K nakupni ceni se smejo za poizvedbo cene za prodajo na drobno priračunati naslednji najvišji prikladi, in sicer po skupinah, postavljenih v oddelku BI:

17%	za skupino 1
21%	" " 2
27%	" " 3
7%	" " 4.

IV. Delež trgovine na debelo in na drobno.

Od ustanovljenih trgovinskih prikladov gredo veletržcu $\frac{3}{10}$, kupčevalcu na drobno $\frac{7}{10}$.

V računu veletržca je navesti v primeru BI napravnico ceno in izdelovalčev dobiček, nadalje v vseh primerih delež veletržca na trgovinskem dobičku in na preračunjenem blagu zapisano ceno za prodajo na drobno.

4. Preračun cene za blago po meri.

Za obuvala po meri, ki se delajo rokodelsko po meri na naročilo porabnikov, je preračunovati cene po naslednjih načelih:

Oglav, podplati in pete.

1. Usnje, za katero so ustanovljene najvišje cene, je računati po dejanski nakupni ceni v mejah najvišjih cen. Zaračunjena nakupna cena sme presegati za prodaje izdelovalcev usnja veljajočo najvišjo ceno, ako se dobiva po veletržcih, za 5%, ako se dobiva po kupčevalcih na drobno, pa v celem za 13%. Ako se dobiva usnje s posredovanjem uradno postavljenih razdeljevalnic, se smejo zaračunati tudi njim plačani režijski prispevki.

Usnje, za katero ne veljajo najvišje cene, je zaračunati z nakupno ceno.

2. Vrednost odpadkov, dalje porabljenih za izdelovanje drugih obuval, in prodajno izkupilo morda otujenih odpadkov je odbiti ob poizvedbi stroškov gradiva izrezanega usnja.

Drugo gradivo, delovne mezde.

Za to veljajo predpisi oddelka A, zmislu primerno uporabljani.

Režija (narejanje in obrat trgovine) in dobiček.

Vsoti izdatkov za gradivo in delovno mezdo, pripadajočih na dotična obuvla, se smejo za zaganje režije in dobička pribijati naslednji najvišji postavki:

V obratih, ki plačajo delovne mezde za delo podplatov in pet pri enem paru moških čevljev

1. manj nego 12 K	30%.
2. 12 do 15 K	35%.
3. čez 15 K	40%.

Ti postavki ne veljajo za prave ortopediške čevlje (kratka noga, kruljava noga) in dr.

D. Dobavni in plačilni pogoji.

I. V trgovini na debelo.

Izdelovalne cene, ki se izračunijo na podstavi sprednjih predpisov, se umevajo od fabrike za plačilo v gotovini.

Ob prodajah na čas se smeta terjati 2% letnih obresti čez obrestno mero v meničnem eskomptu Avstrijsko-ogrske banke.

Zaboji, drugo za zunanji omot porabljeno gradivo in posamezni kartoni se smejo zaračunati po ceni lastnih stroškov. Papir, ki se porablja za notranji omot, in vrvica se ne sme zaračunati posebej.

II. Kadar se prodaja porabnikom.

Cene za prodajo na drobno veljajo za plačilo v gotovini brez odbitka, kadar se prejme blago.

Ako se prodaja blago v posameznih kartonih, se sme računati za karton 30 vinarjev.

E. Obča določila.

Sprednji predpisi ne veljajo za prodaje v carinsko inozemstvo.

Trnka s. r.

Urban s. r.

96.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za javna dela z dne 9. marca 1917. l.

o predpisih za izdelovanje usnatih čevljev.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

Predpisi za izdelovanje usnatih čevljev.

§ 1.

1. Peta mora biti najmanj na 5 mm debelosti od spodnje površine iz usnja, in sicer tudi tedaj, ako je peta obložena z gumo, okovana s kovino ali kaj sličnega.

2. Za narejanje ali popravljanje pet, podplatov (tudi dvojnih podplatov), notranjih podplatov in oglašja se smejo namesto usnja porabljati le taka nadomestila, ki jih trgovinsko ministrstvo proglasi za dopustna.

§ 2.

V § 1 obseženi predpisi veljajo za narejanje in popravljanje usnjatega obuvala všteti usnjate čevlje z vstavkom iz blaga, lakove škornje in lakove čevlje.

Čevlji iz bombaževine (tkanine, lastinga), platna, jatrovine, telovadni čevlji in dr., nadalje plesni čevlji, domači čevlji in copatke ter sploh vsi narobe šivani čevlji ne spadajo semkaj.

Predpisi za izdelovanje, postavljeni v dobavnih naročilih vojaške uprave, in v drugih dobavnih pogodbah morda dogovorjeni strožji pogoji ostanejo neizpremenjeni.

Usnjato obuvalo, ki ne ustreza predpisom § 1, se brez posebnega dovoljenja trgovinskega ministrstva ne sme niti obrtniško narejati niti spravljati v promet.

Izvršitvena določila in nadaljnji predpisi za izdelovanje.

§ 3.

Odredbe o dopuščanju nadomestil za izdelovanje in popravljanje usnjatih čevljev, druge ukaze za izvrševanje predpisov tega ukaza in nadaljuje predpise za izdelovanje obuval ukrepa trgovinski minister v porazumu z ministrom za javna dela, razglašajo se v uradnih deželnih listih in se naznanjajo obrtnim oblastvom, obrtnim nadzornikom ter trgovinskim in obrtnim zbornicam.

Navedba porabljenega gradiva.

§ 4.

Izdelovalci usnjatih čevljev (§ 2, odstavek 1) morajo, kadar spravljajo čevlje v promet, na obesnem listku, predpisanem z ukazom z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 94), navesti, iz katere vrste usnja ali v danem primeru iz katerega nadomestila je narejena peta, podplat, notranji podplat in oglavje čevlja.

Na čevlje, ki se na naročilo naredé rokodelsko po meri, se ne uporablja ta predpis, toda gradivo takih čevljev (peta, podplat, notranji podplat in oglavje) je navesti v računu.

Na čevljih, ki so ob času, ko dobi ta ukaz moč, že v posesti kupčevalca, mora kupčevalec namestiti v prvem odstavku predpisano oznamenilo. Ako se pri tem ne dá z gotovostjo dognati, kakšno gradivo se je porabilo, se mora navedba glasiti: „Brez jamstva za gradivo“.

Na usnjatih čevljih, ki se uvažajo iz inozemstva, mora namestiti znamenilo tisti, ki spravi čevlje v tuzemstvu prvi v promet v svojem ali

tujem imenu. Ako se v tem primeru ne dá z gotovostjo dognati, kakšno gradivo se je porabilo, se mora navedba glasiti: „Brez jamstva za gradivo“.

Kontrola.

§ 5.

Izpolnjevanje predpisov tega ukaza in ukazov, ki jih izda trgovinsko ministrstvo za izvrševanje teh predpisov, nadzoruje trgovinsko ministrstvo, privzemši obrtne nadzornike ali druge organe. To nadzorovanje je naloženo tudi obrtnim oblastvom prve stopnje.

V ta namen se morejo ogledati obrtni prostori in druge naprave, vpogledati poslovne knjige in odvzemati poskuski, ako se potrdi prejem.

Zapad.

§ 6.

Ako se ravna zoper predpise tega ukaza, se more razsoditi, da zapade predpisu nasprotujoče obuvalo. Zapale predmete je po ukazilu političnega deželnega oblastva porabiti v prvi vrsti za preskrbo prebivalstva.

Prehodna določila.

§ 7.

Usnjata obuvala, ki ne ustrezajo predpisom § 1 in se že delajo v času, ko dobi ta ukaz moč, se smejo dogotoviti in spraviti v promet, ako se dodelajo brez uporabljanja delavcev na domu do 31. dne marca 1917. l. ali, dalje uporabljaje delavce na domu, do 15. dne aprila 1917. l.

Ti čevlji in predpisom tega ukaza ne ustrezajoči čevlji, ki so bili že narejeni, preden dobi ta ukaz moč, se smejo oddajati kupčevalcem še do 10. dne maja 1917. l. in porabnikom do 10. dne julija 1917. l.

Uporabnosti obbeh zakonitih predpisov nasproti prodajalcu nesposobnih obuval pa se ne tičejo ta prehodna določila.

Kazenska določila.

§ 8.

Vsako ravnanje zoper predpise tega ukaza in na podstavi tega ukaza izdanih predpisov naj

kaznujejo politična oblastva prve stopnje z zapornimi kaznimi do 6 mesecev ali z denarnimi kaznimi do 5000 kron, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 9.

Določilo § 1, št. 2, dobi moč gledé porabljanja nadomestil za golo popravljanje z 10. dnem maja 1917. l.

Določila § 4 dobé moč z 10. dnem aprila 1917. l. Ostala določila tega ukaza dobé moč z dnem razglasitve.

Trnka s. r.

Urban s. r.

97.

Razglas trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za javna dela z dne 9. marca 1917. l.

o nadomestilu usnja za obuvala.

Po § 1, številka 2, ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 96) se smejo za narejanje in popravljanje pet, podplatov (tudi dvojnih podplatov), notranjih podplatov in oglavja usnjatih čevljev namesto usnja porabljati le taka nadomestila, ki jih trgovinsko ministrstvo proglasi za dopustna.

(Od tega predpisa so izvzeti čevlji iz bombaževine [tkanine, lastinga], platna, jadrovine, telovadni čevlji in dr., plesni čevlji, domači čevlji in copate in sploh narobe šivani čevlji.)

Prošnje, da se nadomestila proglasé za dopustna, je vlagati po „komisiji presojevalcev za nadomestilo usnja“ pri gospodarski zvezi usnje podelujočih obrti, in vposlati se mora toliko nadomestila, da zadostuje, da se naredi 10 parov čevljev z nadomestilom. Nadomestila se preiščejo kemijsko in fizikalno, ako je to morda potrebno, z njimi opremljeni čevlji, ki se dadó narediti uradoma, pa se bodo nosili za poskušnjo. Prekušuje se na vložnikove stroške.

Doslej se je s pridržkom preklica spoznalo, da so naslednja nadomestila pripravna, in so proglášena za dopustna:

Izdelovalec	Nadomestilo	Dopustno porabljanje in druge pripomnje
A. P e t e		
	Trdi les	Peta mora biti najmanj 5 mm na debelo od spodnje površine iz usnja
Koch & Co., dr. z o. z., Altkinsberg pri Chebu	Umetno usnje „Koko“	
	Umetno usnje „Wako“	
Schwarzkopf & Co. (Nemško)	„Hideite“	
Melvo, dr. za usnje z. o. z. (Nemško)	„Melvo“	
Paul Schulze (Nemško)	„Futursko usnje“ („Crispinus“)	
B. P o d p l a t i		
—	Trdi les	Neomejeno
	Guma	
	Balata	
C. N o t r a n j i p o d p l a t i		
—	—	Notranji podplati se smejo ojačiti s tem, da se prevlečejo s tkanino ali „Unionom“ (glej spodaj)
—	Les	Za čevlje z lesenimi podplati
Koch & Co., Altkinsberg pri Chebu	„Union“	Za prešito in taksano blago, z „Agom“ lepljene čevlje in za čevlje z lesenimi podplati
Karol Lenz ml., Sarningstein, Gornjeavstr.	„Ledrette“ (se oznamenja tudi za rjav nepremočljiv „Patent-deckel“)	Za taksano blago in za čevlje z lesenimi podplati
D. O g l a v j e		
Avstr. fabrika granitola (umetnega usnja) in povoščenega sukna	Granitol	Neomejeno
Nemška delniška družba za umetno usnje (Nemško)		
Koch & Co., Altkinsberg pri Chebu	„Union“	Za čevlje z lesenimi podplati

Ker se čevlji po navedenem ministrstvenem ukazu ne smejo narejati z uporabljanjem še ne dopuščenih nadomestil in ker je tudi porabljanje ne izrečno dopuščenih nadomestil za popraviljanje dovoljeno le še do 10. dne maja 1917. l., se opozarjajo interesenti na to, da bo dobro vložiti čim prej prošnje za dopustitev.

Trnka s. r.

Urban s. r.

98.

Razglas trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za javna dela z dne 9. marca 1917. l.

o nadaljnjih predpisih za izdelovanje obuval.

Na podstavi ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 96) se razglašajo nastopni predpisi za izdelovanje.

1.

Da se varčuje z usnjem, je prepovedano narejati obuvala s celimi usnjatimi dvojnimi podplati.

2.

Čevlji z okorelimi lesenimi podplati morajo biti na mestu, kjer se stopa, in na petah opremljeni s podstavki (kosi usnja od podplátov, železnimi žebli z velikimi glavami ali drugačnimi železnimi okovi). Namesto da se v pete zabijejo žebli, se more uporabiti v peto vdelano železo.

Za sandale ne velja sprednji predpis.

3.

Podplati za usnjate čevlje, ki so iz zlepljenih leg tanjšega usnja, morajo biti narejeni z lepivom, ki se ne raztopi v vodi, in morajo biti najmanj 4 mm debeli, ako so zlepljeni iz dveh leg. Za vsako nadaljnjo lego se zviša predpisana debelost za en milimeter.

4.

Notranje podplate in oglavje usnjatih čevljev je treba ojačiti, ako se porablja cepljeno usnje manj nego 2,5 mm debelo, z pripuščenim nadomestilom ali narediti iz dveh ali več leg ceplje-

nega usnja, ki jih je spojiti z lepivom, ki se ne raztopi v vodi.

5.

Predpisi točk 3 in 4 se ne nanašajo na čevlje iz bombaževine (tkanine, lastinga), platna, jadvrovine, na telovadne čevlje in dr., nadalje na plesne čevlje, domače čevlje in copate in sploh na narobe šivane čevlje.

6.

Čevlji, ki ne ustrezajo predpisu točk 1—4, se smejo oddajati kupčevalec še do 10. dne maja 1917. l. in porabnikom do 10. dne julija 1917. l. Po tem času se podplati, ki ne ustrezajo predpisu točke 3, tudi za popraviljanje čevljev ne smejo več porabljati.

7.

Izpolnjevanje sprednjih predpisov se nadzoruje po zaukazu ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. (drž. zak. št. 96).

Trnka s. r.

Urban s. r.

99.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za deželno bran in v soglasju z vojnim ministrom z dne 9. marca 1917. l.

o prometu z usnjem za strojne jermene, z odpadki strojnih jermenov in konfekcijskimi odpadki.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se, izpreminjujé predpise §§ 3 in 4 ministrstvenega ukaza z dne 9. junija 1916. l. (drž. zak. št. 77), zaukazuje:

§ 1.

Pravtako kakor usnje za strojne jermene in odpadke od podelovanja usnja za strojne jermene smejo tudi strojne jermene oddajati izdelujoči obrati le še družbi za nabavo usnja z o. z. na Dunaju in odjemnikom, ki jih označeni ta družba.

Izjemna določila so ustanovljena v §§ 4 do 6,

Družba mora zaloge usnja za strojne jermene in strojnih jermenov, ki so ji na razpolaganje, odkazovati ustrezno zaukazom „Komisije za razdeljevanje usnja za strojne jermene“, odpadke pa po predpisu ministrstvenega ukaza z dne 16. oktobra 1916. l. (drž. zak. št. 355) (§ 4).

§ 2.

Izdelovalci strojnih jermenov smejo usnje za strojne jermene podelovati v strojne jermene ali za druge namene le ustrezno ukazilom, ki jih je izdala komisija za razdeljevanje usnja za strojne jermene. To velja tudi glede podelovanja usnja za strojne jermene, ki so ga izdelali izdelovalci jermenov, ki so hkratu izdelovalci usnja.

§ 3.

Obrati, ki potrebujejo strojne jermene, morajo svoje prošnje za dobivanje, ki jih je omejiti na najnujnejšo potrebo, vposlati družbi za nabavo usnja, uporablja uradne tiskovine, ki so jih založile trgovinske in obrtne zbornice. Prošnje za dobivanje se morejo vlagati pri tej družbi neposrednje ali s posredovanjem kupčevalca, ki je vpisan v imeniku, razgrnjenem v trgovinskih in obrtnih zbornicah ter v obrtnih nadzorništvih („Imenik A na podstavi ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. [drž. zak. št. 99]*“). Ta imenik sestavi trgovinsko ministrstvo, zaslišavši komisijo za razdeljevanje usnja za strojne jermene in „Državno zvezo kupčevalcev s tehničnimi potrebščinami“.

Podjetja, ki imajo opraviti edino ali pretežno za namene vojaške uprave, morajo naznaniti svojo potrebščino strojnih jermenov za bodoči mesec, da se bode s prednostjo oziralo nanje, vsakodnevno do 20. dne prejšnjega mesca vojnemu ministrstvu (skupina za usnje, Dunaj. I., Kolowratring 14), uporablja prej navedene uradne tiskovine, ki so izpoložene v trgovinskih in obrtnih zbornicah.

§ 4.

Za oddajo v svrhu popravljanja oprost „Komisija za razdeljevanje usnja za strojne jermene“ izdelovalcem jermenov določne množine trakov jermenov po družbi za nabavo usnja.

§ 5.

Da se preskrbi potrebščina strojnih jermenov manjših obratov, t. j. obratov, ki porabijo sile do

20 PS, se poveri izbranim izdelovalcem jermenov in kupčevalcem, da jih prodajajo takim obratom. V ta namen odkaže „Komisija za razdeljevanje usnja za strojne jermene“ tem prodajalnicam določne množine jermenov. Prodajalnice in posameznim prodajalnicam odkazani prodajni okoliši, se vpišejo v seznamku, ki je razgrnjen v trgovinskih in obrtnih zbornicah in v obrtnih nadzorništvih („Seznamek B na podstavi ministrstvenega ukaza z dne 9. marca 1917. l. [drž. zak. št. 99]*“). Ta seznamek se sestavi tako, kakor je navedeno v § 3.

§ 6.

Izjeme od predpisov tega ukaza more dovoljevati trgovinski minister le, ako so dani tehtni razlogi.

§ 7.

Ostala določila ministrstvenega ukaza z dne 9. junija 1916. l. (drž. zak. št. 177), všteti tudi za prestopke predpisov tega ukaza veljajoča kazenska določila, ostanejo neizpremenjena.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč s 1. dnem aprila 1917. l.

Georgi s. r.

Urban s. r.

100.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 9. marca 1917. l.

o ustanovitvi gospodarskih zvez industrije usnja.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Gospodarski zvezi in pripadniki zveze.

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem usnja, se združujejo v „gospodarsko zvezo izdelovalcev usnja“.

Vsa podjetja, ki narejajo obuvale ali drugo usnjato blago, se združujejo v „gospodarsko zvezo usnje podeljujočih obrti“.

Obe gospodarski zvezi imata svoj sedež na Dunaju.

Podjetja, v kojih obratu se usnje ne le izdeluje, temveč tudi podeljuje, so glede dotičnih delov svojega obrata pripadniki obeh zvez.

O pripadnosti k zvezama odloči v dvomnih primerih trgovinski minister, zaslišavši pristojno vodstvo zveze.

Državni obrati niso pripadniki zvez.

§ 2.

Namen in področje zvez.

V področju, odkazanem zvezama, to je v stvareh izdelovanja usnja na eni strani in podelovanja usnja na drugi strani, so naloge gospodarskih zvez:

1. voditi natančen pregled o delovnih razmerah in obratnih uredbah podjetij, ki prihajajo v poštev, poizvedovati o zalogah, izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;

2. sodelovati ob razdeljevanju potrebščin in izdelkov, s katerimi se javno gospodarji, v mejah predpisov, izdanih za promet s temi tvarinami in izdelki, in — dokler traja vojna — v prvi vrsti oziraje se na potrebe vojne uprave;

3. sodelovati ob postavljanju predpisov za uravnavo izdelovanja, in sicer glede izdelovalnega postopka, množine in kakovosti blaga, ki se izdelava v posameznih obratih, in glede vrst blaga, ki se pripusté za razpečavanje;

4. staviti predloge, kadar se določajo cene;

5. svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;

6. sodelovati ob urnavi vprašanj gospodarske uprave, zlasti pri vseh naredbah, da se pospeši izdelovanje ter uvoz ali izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe.

V koliko se izroči zvezama izvrševanje takih odredb, in v koliko je privzeti zvezi na sodelovanje, zlasti v stvareh, navedenih pod št. 2, določi trgovinski minister v porazumu z udeležnimi ministri — dokler traja vojna, zlasti v porazumu z vojnim ministrom in ministrom za deželno bran.

§ 3.

Pravno svojstvo zvez.

Zvezi sta juristični osebi. Na zunaj zastopata zvezni vodstvi (§ 11). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Pripadniki zveze morajo, kolikor mogoče, pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnjevanje. Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe glede prispevanja k stroškom poslovanja, in morajo dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravljanje in izvrševanje. Nadalje morajo dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister in, dokler traja vojna, tudi vojni minister in minister za deželno bran.

§ 5.

Mesto za zglašanje potrebščine.

Ako treba, je zvezama prideliti mesta za zglašanje potrebščine za obrtniške in industrijske porabnike, ki so izven zveze. Obseg in poslovanje teh mest določi trgovinski minister.

§ 6.

Organi zvez.

Organi zvez so:

1. zvezna odbora,
2. zvezni vodstvi,
3. skupni odbor obeh vojnih zvez.

§ 7.

Zvezni odbor gospodarske zveze izdelovalcev usnja.

Zvezni odbor je sestavljen iz 20 do 24 odbornikov.

Odborniki se postavljajo, dokler se ne ukrene drugače, kakor je oznameno v nastopnem. Končno veljavna določila o sestavi zveznega odbora ukrene trgovinski minister, zaslišavši odbor in v porazumu z udeleženi ministri.

Osem udov naj imenuje strokovna skupina industrijev usnja v zvezi avstrijskih industrijev.

Šest odbornikov naj pošljejo v odbor nastopne imenovane trgovinske in obrtne zbornice iz vrst imetnikov manjših strojarij. Z manjšimi strojarijami se umevajo pri tem tiste, ki na teden poprečno ne podelajo več nego 100 sirovih kož. Pri tem morajo izbrati po enega udeleženca porazumno nastopno pod a do f navedene trgovinske in obrtne zbornice:

- a) trgovinske in obrtne zbornice na Češkem,
- b) trgovinske in obrtne zbornice na Moravskem in Sleškem,
- c) trgovinske in obrtne zbornice na Galiskem,
- d) trgovinske in obrtne zbornice na Nižjeavstrijskem, Gornjeavstrijskem in Salburškem,
- e) trgovinske in obrtne zbornice na Koroškem, Kranjskem, Štajerskem, Tirolskem in Predalemskem,
- f) trgovinske in obrtne zbornice na Primorskem in v Dalmaciji.

Šest do deset odbornikov imenuje trgovinski minister; pri tem se jemlje ozir tudi na zastopstvo važnejših drugih strok strojarstva v zveznem odboru.

§ 8.

Zvezni odbor gospodarske zveze usnje podeljujočih obrti.

Zvezni odbor je sestavljen iz 20 do 24 odbornikov.

Odborniki se postavljajo, dokler se ne ukrene drugače, kakor je oznameno v nastopnem. Končno veljavna določila o sestavi zveznega odbora ukrene trgovinski minister, zaslišavši odbor in v porazumu z udeleženi ministri.

Po štiri odbornike imenuje društvo avstrijskih fabrikantov čevljev na Dunaju in društvo fabrikantov čevljev na Češkem, Moravskem in Sleškem.

Dva odbornika naj pošlje državna zveza porazumnih zvez avstrijskih čevlarskih zadrug in po enega zastopnika čevlarske obrti naj pošljejo v zvezni odbor porazumno nastopno navedene trgovinske in obrtne zbornice:

- a) trgovinske in obrtne zbornice na Češkem,
- b) trgovinske in obrtne zbornice na Moravskem in Sleškem,
- c) trgovinske in obrtne zbornice na Galiskem,
- d) porazumno trgovinske in obrtne zbornice na Primorskem in v Dalmaciji.

Šest do deset odbornikov imenuje trgovinski minister; pri tem se jemlje ozir tudi na zastopstvo važnejših drugih strok podelovanja usnja v zveznem odboru.

§ 9.

Skupna določila.

Vsi udje zveznih odborov opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Ako izstopi ud, ki so ga odposlale trgovinske in obrtne zbornice ali ki ga je imenovala ena izmed združb, je v štirih tednih postaviti nadomestnika.

Trgovinski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da je ud izgubil svojo službo, ter tudi zaukazati popolno novo sestavo odbora. Ako se sestavi odbor na novo, se morajo izvršiti tudi nova imenovanja, ki so pridržana trgovinskemu ministru. Dotlej da se izvrši nova sestava, ostanejo dosednji udje v službi.

§ 10.

Oblasti zveznih odborov.

Zvezni vodstvi morata zaslišati zvezna odbora pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Sklepi zveznih odborov so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznima odboroma je zlasti naloženo:

1. ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2.
2. sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja vojne zveze,
3. nadzorovati upravo blagajnic in polaganje računa.

4. ustanavljati določne učine, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče (§ 19) nalogati kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni, ki pa, ako naloži kazen zvezno vodstvo, ne sme seči čez 2000 K. v drugih primerih ne čez 20.000 K.

5. postavljati pododbore, da obravnavajo določna prašanja.

6. postavljati strokovne odbore za vprašanja, ki se tičejo posameznih industrijskih strok ali trgovine,

7. privzemati pridane svetovalce.

§ 11.

Opravični red zveznih odborov.

Zvezna odbora se zbirata praviloma enkrat na mesec.

Ako zahteva eden izmed vladnih komisarjev, ali na predlog najmanj petih udov dotičnega zveznega odbora je sklicati sejo odbora v 14 dneh. Zvezni odbor je sklepčen, ako sta navzoča vsaj dva uda zveznega vodstva in najmanj pet udov, ki ne pripadajo zveznemu vodstvu. Sklepa se z večino glasov.

V zveznem odboru predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Predsednik tudi glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se predmeti glasovanja.

§ 12.

Strokovni odbori, komisije, pridani sveti.

Zvezna odbora moreta po potrebi ustanoviti strokovne odbore, da zastopajo posamezne zvezi pripadajoče obrtne in industrijske stroke, ki so posvetovalni organi zveznega odbora v prašanjih, ki se vsakočasno tičejo dotičnih strok izdelovanja. Predpise o sestavi in poslovanju strokovnih odborov izda trgovinski minister.

Za podajanje mnenj o cenah obuval postavi trgovinski minister v zmislu dotičnih predpisov,

zaslišavši zvezna odbora in v porazumu z udeleženi ministri posebno komisijo („Komisija presojevalnikov cen za čevlje“), ki se sestavi iz izdelovalcev obuval, kupčevalcev z obuvali in porabnikov.

Pravtako se postavi „Komisija presojevalnikov za nadomestilo usnja“, koje sestavo določi trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Da se postavi „Komisija presojevalnikov za cene usnja“, se pridružuje odredbi trgovinskega ministra, ki se ukrene, zaslišavši zvezne odbore in v porazumu z udeleženi ministri.

V dotičnih predpisih določeni delokrog „Komisije za razdeljevanje usnja za strojne jermene“ (ministrstveni ukaz z dne 9. junija 1916. l. [drž. zak. št. 177]) ostane neizpremenjen. Eventualne izpremembe v sestavi te komisije odredi trgovinski minister, zaslišavši zvezna odbora.

Za zastopanje interesov trgovinskih strok, ki pridejo v poštev, kadar se rešujejo v področje obeh gospodarskih zvez spadajoče stvari, se postavijo pridani sveti, kojih delokrog in sestavo določi trgovinski minister.

§ 13.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno pri vsaki teh zvez iz predsednika in deset nadaljnjih udov, v številu enega ali dva predsednikova namestnika.

Predsednika, njegova namestnika in ostale ude zveznega vodstva imenuje trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi kaka pogajanja z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni odbor. Zveznemu odboru mora tekoče poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu odboru, da ga popreksusi (§ 10/3).

Predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik sklicuje seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Zvezno vodstvo postavlja potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitve oseb v uradni službi je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 14.

Opravljeni red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se zbira na seje po potrebi.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali trije udje zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Za sklep je treba, da je navzočih pet udov, vštevši predsednika.

Sklepa se z navadno večino glasov. Predsednik glasuje tudi. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas.

§ 15.

Skupni odbor obeh gospodarskih zvez.

Ako gre za vprašanja načelne vrste, ki se tičejo delokroga obeh zvez, se sklepa v skupnem odboru obeh gospodarskih zvez. Na ta način je zlasti tudi dognati, katera poročila je za namene zvez medsebojno tekoče izmenjavati med njima.

Sklepi skupnega odbora so obvezni za zvezna odbora in zvezni vodstvi obeh zvez.

Skupni odbor je sestavljen, vštevši predsednika in enega ali dva predsednikova namestnika, iz 20 do 24 udov. Predsednika, njegovega namestnika in ostale ude skupnega odbora imenuje trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri izmed udov zveznih vodstev ali zveznih odborov obeh gospodarskih zvez, in sicer se pokliče iz vsake obeh zvez enako število udov v skupni odbor.

Kake posebne stroške, ki nastanejo z uradovanjem skupnega odbora, morata plačevati obe zvezi po enakih delih. Skupni odbor popreskusi te stroške.

§ 16.

Opravljeni red skupnega odbora.

Skupni odbor se zbira na seje po potrebi.

Sklicati ga je na sejo v osmih dneh, ako zahteva to eden vladnih komisarjev.

Za sklep je treba, da je navzočih šest udov skupnega odbora. Sklepa se z navadno večino glasov. Predsednik glasuje tudi. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas.

Tudi po izvedbi skupnega glasovanja morajo obema zvezama pripadajoči udje skupnega odbora ločeno glasovati, ako to zahteva eden vladnih komisarjev ali dva ude ene izmed zvez v isti seji, in sicer najkasneje takoj po skupnem glasovanju.

Posledek ločenega glasovanja je predložiti, ako se ne ujema, trgovinskemu ministru v odločbo.

§ 17.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni odbor in ki se morejo izterjati s politično izvršbo.

§ 18.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki nasprotujejo tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, da se dosežejo nameni zveze, nalagati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznih odborov (§ 10), ki ga je odobril trgovinski minister, postavljen pod kazen zaradi nereda.

Ako je zvezno vodstvo naložilo kazen zaradi nereda, se more razsodišče (§ 19) prositi za odločbo, ne da bi priziv imel odloživo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 19.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrašani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo ali zvezna odbora, se ustanavlja pri vsaki obeh zvez zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega odbora in zveznega vodstva, ki jih je odobril trgovinski minister (§§ 16, 21, 22), se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja in opustitve, ki merijo zoper tiste odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 18 pravice naložiti kazni zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazni zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je odobril trgovinski minister, je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazni. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazni zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 kron.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu odboru niti zveznemu vodstvu ene izmed vojnih zvez.

Stvari, o katerih je sklepal skupni odbor obeh gospodarskih zvez, so pridržane skupnemu razsodišču, ki je sestavljeno iz udov razsodišča obeh zvez. Za predsednika skupnega razsodišča poslujeta menjaje predsednika obeh razsodišč, ako ni predsedstvo v teh razsodiščih itak izročeno istemu sodnemu funkcionarju.

Vse odločbe razsodišča so končnoveljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo obče koristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 20.

Razpust zvez.

Zvezi se razpustita, zaslišavši dotični zvezni odbor, z odredbo trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri. Trgovinski minister odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 21.

Državno nadzorstvo.

Zvezi sta pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji. Take komisarje imenuje trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri in, dokler traja vojna, tudi vojni minister in minister za deželno bran.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov, pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Glasovanja se ne udeležujejo.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov gospodarskih zvez in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 22.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznih odborov in zveznih vodstev, ki se tičejo:

- a) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo pripadniki zveze plačevati po § 17;
- b) ustanovitve tistih določnih učinkov, za katere lahko nalaga zvezno vodstvo ali razsodišče kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

§ 23.

Kazenska določila.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 24.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Trnka s. r.

Urban s. r.